

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO II

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ (Lectio Secunda) ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ

Για τον ποιητή Βιργίλιο (Publius Vergilius Maro) (ζωή και έργα του, Αινειάδα), βλέπε:

- Εισαγωγή βιβλίου: Η εξέλιξη της ρωμαϊκής λογοτεχνίας – Κλασική εποχή: Αυγούστειοι χρόνοι, σελ. 19
- Εισαγωγή μαθήματος ΙΙ, σελ.39
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B9%CE%BD%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B9%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82>
- <http://asiaminor.ehw.gr/forms/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaID=12651>

Δεύτερη κλίση ουσιαστικών (declinatio secunda) (ΛΓ σελ. 13-15)

- ✓ Περιέχει ονόματα και των τριών γενών:
 - αρσενικά και θηλυκά που λήγουν σε: **-us** (ονομ.)¹, **-i** (γεν.)
 - αρσενικά που λήγουν σε: **-er ή (e)r, -i**
 - ουδέτερα σε: **-um, -i**
- ✓ Είναι συγγενής με τη δεύτερη κλίση της Αρχαίας Ελληνικής (σύγκρινε τις καταλήξεις!).
- ✓ Για την κλίση των:
αρσ. και θηλ. σε **-us, -i**, βλ. ΛΓ σελ. 14-15, παράγρ.17.
- ✓ Κατά το dominus -i, αρ.: κύριος, κλίνονται:
populus -i, αρ.: λαός
nuntius -i, αρ.: άγγελος
numerus -i, αρ.: αριθμός
pontus -i, αρ.: θάλασσα
malus -i, θ.: μηλιά
alvus -i, θ.: κοιλιά κτλ
- ✓ Όταν τα κλίνουμε, δεν ξεχνούμε να σημειώνουμε την ένδειξη του μακρού:
 - στην κατάληξη **-ōrum** της γενικής πληθυντικού και να τονίζουμε σωστά.

¹ Το θέμα το βρίσκουμε από τη γεν. πληθ. αφαιρώντας την κατάληξη. Βλ. το ανάλογο και στην πρώτη κλίση.

- ✓ Σύμφωνα με τα πιο πάνω ουσιαστικά κλίνονται και τα αρσενικά (σε **-us**) των δευτεροκλίτων επιθέτων.

Αντωνυμίες (pronomina)

- ✓ Για την κλίση της **προσωπικής** αντωνυμίας ego (α' και β' προσώπου) και της **δεικτικής** αντωνυμίας ille, illa, illud βλ. ΔΓ σελ. 40-43.

Χρήση των πτώσεων στα μαθήματα I και II

ονομαστική: υποκείμενο κατηγορούμενο	Venti pontum turbant. Musa amica poetae est.
γενική: κτητική	Musa amica poetae est.
δοτική: έμμεσο αντικείμενο	Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat.
αιτιατική: άμεσο αντικείμενο εμπρόθετη αιτιατική: 1. in + αιτ.: «εις τόπον κίνησις» – άφιξη 2. ad + αιτ.: «εις τόπον κίνησις» – προσέγγιση 3. contra + αιτ.: εναντίωση	Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat. Venti Aenean in Africam portant. Aeneas cum sociis ad Italiam navigat. Poeta contra iniuriam repugnat.
αφαιρετική: οργάνου τρόπου εμπρόθετη αφαιρετική: 1. in + αφαιρ.: «εν τόπω στάσις» 2. cum + αφαιρ.: συνοδεία 3. de + αφαιρ.: αναφορά	Ovidius epistulis contra iniuriam repugnat. Graeci Troiam dolo expugnant. Ovidius in terrā Ponticā exulat. Aeneas cum sociis ad Italiam navigat. Poeta de incolis barbaris narrat.

Λεξιλόγιο

Aeneas, Aeneae: Αινείας / filius, filii, αρ.2: γιος / Anchises, Anchisae: Αγκίσσης / patria, patriae, θ.1: πατρίδα / Troia, Troiae, θ.1: Τροία / Graecus, Graeci, αρ.2: Έλληνας / oppugno (ob+pugno), oppugnāvi, oppugnātum, oppugnāre, α': πολιορκώ / expugno (ex+pugno), expugnāvi,

expugnātum, expugnāre, α': κυριεύω / dolus, doli, αρ.2: δόλος / sum, fui, esse: είμαι / cum (πρόθ.) + αφαιρ.: με, μαζί με (συνοδεία) / natus, nati, αρ.2: γιος / socius, socii, αρ.2: σύντροφος / ad (πρόθ.) + αιτ.: προς («εις τόπον κίνησης» – προσέγγιση) / Italia, Italiae, θ.1: Ιταλία / navīgo, navigāvi, navigātum, navigāre, α': πλέω / sed (σύνδ. αντιθ.): αλλά / ventus, venti, αρ.2: άνεμος / pontus, ponti, αρ.2: πόντος / turbo, turbāvi, turbātum, turbāre, α': ταράζω / in (πρόθ.) + αιτ.: προς, σε («εις τόπον κίνησης» – άφιξη) / Afrīca, Africae, θ.1: Αφρική / porto, portāvi, portātum, portāre, α': (μετα)φέρω, παρασύρω / ibi (επίρρ.): εκεί / Dido, Didōnis, θ.3: Διδώ / regīna, reginae, θ.1: βασίλισσα / novus, nova, novum: νέος / fundo, fundāvi, fundātum, fundāre, α': θεμελιώνω, ιδρύω / insidiae, insidiarum (πληθ. μόνο): ενέδρα, τέχνασμα / renarro (re+narro), renarrāvi, renarrātum, renarrāre, α': αφηγούμαι από την αρχή / amo, amāvi, amātum, amāre, α': αγαπώ / denīque (επίρρ.): τέλος / exspīro (ex+spiro), exspirāvi, exspirātum, exspirāre, α': εκπνέω, πεθαίνω, ξεψυχώ

Ενδεικτικές δραστηριότητες
(για την τάξη ή / και το σπίτι)

- 1) Να γράψετε τη μετάφραση του μαθήματος II.
- 2) Να κλίνετε την οριστική ενεστώτα των ρημάτων:
turbo, exspiro, oppugno
- 3) Να κλίνετε:
 - τις συνεκφορές: ventus adversus, incola barbarus, malus magna
 - το αρσενικό και το θηλυκό των επιθέτων plenus, plena, plenum και gelidus, gelida, gelidum
- 4) Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους όλων των ρημάτων της α' συζυγίας από το κείμενο του μαθήματος II.
- 5) Σε κάθε πρόταση υπάρχει ένα γραμματικό /συντακτικό λάθος. Να το διορθώσετε.

	ΣΩΣΤΟΣ ΤΥΠΟΣ
Illi de patriae narrant.	
Nauta in terram gelidā est.	
Venti pontum turbat.	
Nos amicae poetas sumus.	
Vos in Africam navigant et novam patriam fundatis.	

- 6) Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που είναι στην παρένθεση.

- Poeta insidias _____ (Graecus, γεν. πληθ.) narrat.
- Troiani cum _____ (amicus, πληθ.) in Italiam navigant.
- Dido _____ _____ (patria nova) fundat.
- Romani _____ (filius, πληθ.) _____ (amo).
- Dido _____ (regina) _____ (sum).

7) Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο εκφοράς του τόπου («εις τόπον κίνησις», «εν τόπω στάσις»).

- Venti nautam in _____ _____ (terra gelida) portant.
- In _____ (Africa) Dido patriam novam fundat.
- Nos navigāmus ad _____ (Italia).
- Sparta in _____ (Graecia) est.

8) Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

- Ille filius reginae est.
- Ventus adversus portat Troianum in terram novam.
- Vos socios amātis.
- Amicos desiderāmus.
- Troiani dolos Graecōrum incolis narrant et miserias deplorant.

9) Να μεταφέρετε τις προτάσεις στα Λατινικά.

- Ο Αινείας πλέει προς τη νέα πατρίδα και η βασίλισσα πεθαίνει.
- Ο αέρας ταράζει τη θάλασσα και μεταφέρει εμένα μαζί με τον γιο μου στην Ελλάδα.

10) Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά κτλ).

11) Ο μύθος του Αινεία:

- Ποια η σχέση του Αινεία α) με την Τροία, β) με την Καρχηδόνα και γ) με την Ιταλία; Για την απάντησή σας να συμβουλευθείτε και τον χάρτη που ακολουθεί.
- Σε ποιο έργο του ποιητή Βιργιλίου διαβάζουμε για τον Αινεία; Από ποιο ελληνικό έργο / έργα είναι κυρίως επηρεασμένο το έργο αυτό;

ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΙΝΕΙΑ

12) Ποια φράση από το κείμενο του μαθήματος II περιγράφει καλύτερα την πιο κάτω εικόνα;

